

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 Mars 1880, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om stadgande af skyldighet för utländsk man att vid talans anställande inför svensk myndighet mot svensk man ställa borgen för kostnad och skada.

Uti en af Andra Kammaren till Lag-Utskottet öfverlemnad motion, N:o 25, har Herr *J. P. Nilsson* anført, hurusom genom den ökade samfärdseln mellan Sverige och andra länder affärsförhållandena mellan främmande staters undersåtar och svenskar tagit en utveckling, som mer än förr påkallade uppmärksamhet å rättsförhållandena mellan svenskar och utlänningar; att emellertid, om vid rättegång, som utländsk man mot svensk vid svensk domstol anhängiggjort, underrätten ogillat stämningsspåståendet samt ålagt utlänningen att gälda svenskens rättegångskostnader, svensken, derest utlänningen icke hade egendom i Sverige, vid tredska å dennes sida saknade utväg att utbekomma kostnadsersättningen; att vidare, då svensk lag i vademål icke tillförbunde någon att för vads fullföljande i hofrätt förete annan borgen än den, som afsåge *bristen* hos den vädjande, svensk man under enahanda förhållande, som det förut förutsatta, icke heller kunde göra hofrätts för honom fördelaktiga domslut mot utländsk man gällande, och att slutligen, då utlänningen, derest han droge hofrättens dom under Kongl. Maj:ts pröfning, väl vore skyldig deponera honom af domstolarne ådömda rättegångskostnader, men icke pliktig att skaffa annan än *enkel* borgen för kostnaderna hos Kongl. Maj:t, den svensken möjligen tillagda ersättning för kostnaderna hos

Bih. till Riksd. Prot. 1880. 7 Saml. 11 Häft.

Kongl. Maj:t icke kunde af honom utfås; med anledning hvaraf och då enligt nya utsokningslagen § 48 utländsk man vore skyldig att, då borgen enligt samma lag skulle af honom ställas, aflemna sådan, som blifvit ingången *såsom för egen skuld*, samt det icke kunde vara med god ordning och rättvisa förenligt, att utländsk man skulle kunna utan fara för kostnader, och sålunda mera gynnad än en svensk, öppna och fortsätta ett rättsanspråk af hvad namn och slag det än vore, motionären föreslår, »att Riksdagen ville för sin del besluta en författning, som innefattar föreskrift för utländsk man, att han icke under annat vilkor får hos någon svensk myndighet väcka eller fortsätta talan mot svensk man eller svensk menighet, än att utlåndingen till den myndighet, som han anlitar, ingifver en af två svenske, vederhäftige män undertecknad löftesskrift, deri de en för begge och begge för en såsom för egen skuld borga för den kostnad och skada, som myndigheten kan känna den utländske mannen skyldig att gälda».

Då den sålunda ifrågasatta lagstiftningsåtgärden berör internationella förhållanden, har Utskottet ansett sig böra här återgifva hvad Utskottet i frågan vid sistlidne riksdag anført om lagstiftningen i ämnet uti Frankrike och Tyskland.

Hvad då först angår *Frankrike*, så är derstädes hvarje främling, hufvudkärande eller mellankommande part, skyldig att, på svarandens påfordran och innan denne behöfver inlåta sig i svaromål, ställa säkerhet för de kostnader och den skadeersättning, hvilka kunna komma att honom ådömas (C. P. C. art. 166). Borgesmannen skall vara bosatt inom området för vederbörande appellationsdomstol; hans vederhäftighet bedömes, med undantag för det fall, att fråga är om ett obetydligt belopp, endast efter hans egande fasta egendom, och hans borgen lemnar mot honom bysättningsrätt (C. C. art. 2040, 2018, 2019). Den, som icke kan anskaffa borgen, är skyldig lemna pant i lös egendom (C. C. art. 2041). Det domstolens beslut, som anbefaller ställandet af säkerhet, bestämmer ock den summa, hvarför den skall ställas, och den kärande, som deponerar denna summa eller styrker sig i Frankrike ega till värdet deremot svarande fast egendom, är befriad från att ställa borgen (C. P. C. art. 167). Ifrågavarande borgen behöfver emellertid icke ställas i handelssaker (C. C. art. 16; C. P. C. art. 423). Den främmande makts undersåte, hvilken erhållit vederbörligt tillstånd att bosätta sig i Frankrike, njuter dock, så länge han derstädes är bosatt, alla civila rättigheter (C. C. art. 13), och främling njuter i Frankrike samma civila rättigheter, som de, hvilka äro beviljade eller beviljas fransyske undersåtar genom fördrag från den nations sida, han tillhör (C. C. art. 11), i enlighet hvarmed ock särskilda öfverenskommelser i nu omförmäldt afseende äro afslutade med Sardinien den 24 Mars 1760 (art. 22) och med Schweiz den 18 Juli 1828 (art. 3), enligt hvilka de respektive ländernas undersåtar för anhängiggörande af rättegång i det andra landet icke skola vara underkastade någon annan borgen eller annan formalitet än som i landet fordras för dess egne medborgare.

Enligt den nya civilprocessordningen för *Tyska riket* äro kârande utlândingar skyldige att, på svarandens påfordran, ställa säkerhet för rättegångskostnaderna (§ 102) till ett af domstolen efter fri ompröfning bestämdt belopp (§ 104), der parterna ej annat öfverenskomma, vare sig medelst aflemnande af klingande mynt eller sådana värdepapper, hvilka efter domarens pröfning erbjuda tillräcklig säkerhet (§ 101). Från förpligtelsen att ställa säkerhet förekomma dock undantag i följande sex fall: 1) om efter den stats lagar, hvilken kâranden tillhör, en tysk undersåte för samma fall icke är ålagd att ställa säkerhet, 2) i klara skuldfordrings- och vexelmål, 3) vid genkâromål, 4) vid kâromål, anställda till följd af offentlig uppfordran, 5) vid kâromål till följd af anspråk, intecknade i en af tysk myndighet förd fastighetsbok (§ 102), samt 6) vid beviljande till följd af fattigdom af s. k. »Armenrecht» (§ 107, mom. 2), dervid dock är att märka, det *utlândingar* kunna erhålla »Armenrecht» endast i fall reciprocitet är tillförsäkrad (§ 106).

I hufvudsak liknande bestämmelser äro enligt upplysningar, som Utskottet inhemtat, meddelade i *Belgien*, *Nederländerna*, *Österrike*, kantonen *Genève*, *Polen* och *Grekland* samt tillämpas äfven, enligt prejudikat, om hvilka Utskottet numera erhållit kännedom, uti *England*. Motsvarande stadganden saknas deremot i *norsk* och *dansk* rätt.

Såväl Lagkomiténs som Lagberedningens förslag till Rättegångsbalk innefattade bestämmelse (14, 4; 14, 5), att, om utländsk man ville kâra till svensk man, denne ej skulle vara pliktig i svaromål ingå förr, än den andre stält vederhäftig borgen af svensk man för den kostnad och skada, som svaranden kunde af kâromålet lida, der ej kâranden här i riket egde gods, som utgjorde full säkerhet för denna kostnad och skada. Ej skulle dock slik borgen fordras, der saken härledde sig från handelsrörelse emellan utlânding och svensk man eller, enligt Lagkomiténs förslag, derest utlânding bevakade fordran i konkurs.

Åtskilliga skäl tala visserligen för den, såsom Utskottet visat, i de flesta europeiska stater antagna och nu till stadgande här i riket ifrågasatta förpligtelsen för utländsk man att vid talans anställande ställa säkerhet för kostnad och skada. Utskottet vill dock, beträffande den anförda utländska lagstiftningen i ämnet, fästa uppmärksamheten å den grundsats af reciprocitet, som, om än beträffande sättet för tillämpningen olika stadgad, derstädes är gällande, och hvilken torde göra införande hos oss af bestämmelse i nu föreslagen riktning, derest den skulle göras ovillkorligen förbindande, af tvifvelaktigt värde. Några större olägenheter af utländsk mans likställande med svensk i förevarande afseende hafva icke veterligen inträdt, och hvad särskildt angår den af motionären förmenta olägenheten beträffande i hofrätt ställd borgen för kostnad och skada, kan denna borgen, om ock icke ingången såsom för egen skuld, dock, mot hvad motionären anser, i händelse af behof göras gällande på grund af stadgandet i 10 kap. 8 § Handelsbalken, att, om gâldenär håller sig undan, när tiden till be-

talningen inne är, *eller han är utrikes faren, och ej gods hans finnes*, betalningsskyldighet för löftesmannen inträder.

På grund af hvad sålunda anförts, finner Utskottet den väckta frågan, hvilken motionären i alla händelser synes hafva gifvit för stor omfattning, lika litet nu som vid näst föregående riksdag böra föranleda till särskild lagstiftningsåtgärd, men kunna utan svårighet anstå för att i sammanhang med den pågående omarbetningen af Rätttegångsbalken i dess helhet tagas i öfvervägande; och hemställer Utskottet derföre,

att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 15 Mars 1880.

På Lag-Utskottets vägnar:

G. Lagerstråle.

Herr *Johannes Jonsson* har begärt få här antecknad, att han icke inom Utskottet deltagit i ärendets behandling.